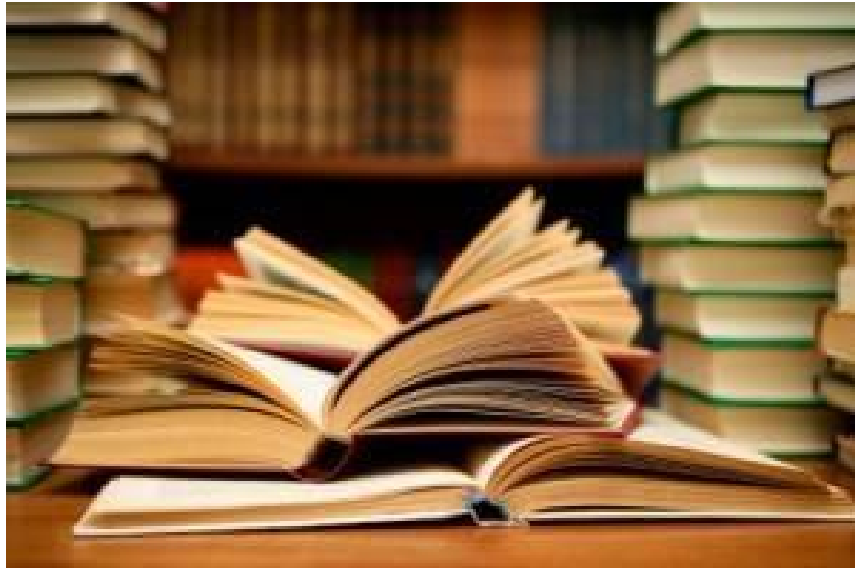




**Чернівецька обласна універсальна наукова бібліотека
імені Михайла Івасюка**



**Сільська бібліотека:
взаємозв'язок традицій
та інновацій**

*(Матеріали обласного семінару фахівців сільських
бібліотек області)*

**Чернівці
2010**

Підготувала: Лисак Л.О.

Редактор: Блошко О.О.

Комп'ютерний набір: Ротлендер Е.А.

Відповідальна за випуск: Довгань М.М.

Сільська бібліотека: взаємозв'язок традицій та інновацій: Матеріали обласного семінару фахівців сільських бібліотек області. – Чернівці: ЧОУНБ ім. М.Івасюка, 2010. – 32 с.

СІЛЬСЬКА БІБЛІОТЕКА В КОНТЕКСТІ СОЦІОКУЛЬТУРНОГО РОЗВИТКУ СЕЛА

Сільські бібліотеки сьогодні є своєрідними захисниками права користувачів невеликих населених пунктів на доступ до світової інформації. Вони сприяють підвищенню рівня освіченості людей та їхній поінформованості щодо змін у суспільстві. Сільські книгозбірні все більше переймають на себе функції інформаційно-культурних центрів громад, осередків пошукових краєзнавчих розвідок, виставкових залів для місцевих майстрів і майстринь, місць спілкування і проведення дозвілля всіх верств місцевої громади.

Безумовно, в кожному селі повинна бути бібліотека. Можливо, ми самі не повністю розуміємо, наскільки бібліотека важлива на селі. Для дітей – це читання, перші книжки, захоплення світом знань, можливість прийти до бібліотеки всією родиною; для молоді – це пізнання, користування новими джерелами інформації – дисками, електронними виданнями, мережею Інтернет; для фахівців села: працівників сільської ради, фермерів, вчителів – отримання відповіді на будь-який професійний запит, допомога в самоосвіті, організація дозвілля.

Незважаючи на цю важливу місію, сільські бібліотеки сьогодні змушені працювати над моделлю виживання, а не над моделлю розвитку.

Якою ми бачимо бібліотеку на селі через декілька років? Це заклад, до якого ідуть різні категорії населення селища чи села, де комфортно та зручно всім. Він має широкі суспільні зв'язки, здатний змінюватися в залежності від того, що вимагається сьогодні в суспільстві, які потреби є у місцевого населення. Заклад має багато напрямків роботи, що виходять далеко за межі бібліотечної діяльності. Отже, треба говорити не про бібліотеку-книгозбірню, а формувати бібліотеку – ресурсний центр.

СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКИХ БІБЛІОТЕК В УМОВАХ ІНФОРМАТИЗАЦІЇ СУСПІЛЬСТВА

(Т.В. Макарейчук, зав. відділом НМРІБС ЧОУНБ ім. М.Івасюка)

Мережа публічних бібліотек системи Міністерства культури і туризму України в Чернівецькій області становить 407 бібліотечних закладів. Книгозбірні, розташовані в сільській місцевості, налічують 348 бібліотек, або 83% від загальної кількості. На жаль, мережа сільських книгозбірень за останні 10 років зменшилась майже на 50 установ, що значно погіршило рівень надання інформаційно-культурних послуг жителям малих і віддалених сіл області.

Сільські бібліотеки об'єднані в 12 централізованих бібліотечних систем, окремі сільські філії працюють у підпорядкуванні сільської адміністрації і мають гірші показники фінансового забезпечення їхньої діяльності. Середній відсоток охоплення сільського населення складає 44%.

Найвищі показники у Герцаївському, Заставнівському, Кельменецькому, Кіцманському районах (більше 50%). Менший відсоток охоплення (35%) показують Новоселицька, Сторожинецька централізовані бібліотечні системи.

Найбільшу мережу сільських бібліотек має Сторожинецький район – 40 бібліотечних закладів. Централізовані бібліотечні системи Новоселицького та Кіцманського районів налічують по 37 сільських філій, найменш численну мережу має Сокирянський район – 23, Герцаївський район – 24, Путильський і Вижницький райони по 26 сільських бібліотек-філій.

Найважливішим фактором успішного функціонування сільських бібліотек є стан їхніх книжкових фондів.

Бібліотечні фонди сільських бібліотек області налічують 3711,74 тис. примірників, з них книги становлять 3546,21 тис., періодичні видання – 165,49 тис. Джерелами поповнення фондів є надходження за рахунок Державних програм підтримки бібліотечної діяльності, кошти від додаткових платних послуг та ін. В 2009 році для придбання друкованої продукції для сільських філій області було виділено 9743,6 тис. грн. на 1 с/ф. Щорічно користуються інформаційними ресурсами сільських бібліотек 232,7 тис. мешканців, в тому числі юнацтво – 67,5, молодь – 41,6 тис. Кількість відвідувань становить 1890,6 тис. Видача документів – 4831,62 тис. примірників, в тому числі книг – 3687,01 тис., періодичних видань – 1144,61 тис.

Для придбання періодичних видань для сільських бібліотек області в поточному було виділено 233,8 тис. грн. На кожну сільську бібліотеку в середньому припадає 532 грн., проте в Герцаївському, Кіцманському, Путильському районах ця сума складає лише 100 грн.

Передплата періодичних видань в 2009 році здійснювалась в основному за рахунок бюджетних коштів із частковим залученням надходжень від платних послуг бібліотек та спонсорських коштів. Впродовж 2009 року для сільських книгозбірень області придбано 462 назви періодичних видань. Найбільше назв одержують бібліотеки-філії Сторожинецького району – 22, Кельменецького – 16, Новоселицького – 14, Хотинського – 11, а у Заставнівському, Герцаївському, Путильському, Кіцманському лише 5-8 назв.

Потреби часу зумовили сільські бібліотеки працювати творчо в рамках партнерських взаємовідносин і з владними структурами, громадами, різними соціальними групами, зокрема «Бібліотека – посередник між владою і населенням», в рамках якої діє 225 центрів регіональної інформації.

Заслуговує на увагу спеціалізація сільських бібліотек з тематичного напрямку діяльності. Наприклад, бібліотека-центр народознавства і фольклору (25 сільських філій). За чітко визначеними пріоритетами: «Бібліотеки-музеї» – 25 філій, «Бібліотеки-центри дозвілля молоді» – 22. У 35 філіях є краєзнавчі кімнати. Такий підхід до організації роботи сприяє підвищенню ролі бібліотек у житті сільської громади.

"ЗАТВЕРДЖУЮ"

начальник обласного управління
культури і туризму
облдержадміністрації

_____ П.М. Брижак

ПЛАН

*обласного семінару-практикуму завідуючих сільськими
бібліотеками-філіалами Чернівецької області за темою:*
"Сільська бібліотека: взаємозв'язок традицій та інновацій"

База проведення: Заставнівська ЦБС,
бібліотека-філіал с. Кадубівці
Термін проведення: 29-30 травня 2008 р.
Початок роботи: 29.05.08 о 10 год.

ПЕРШИЙ ДЕНЬ

9⁰⁰ - 10⁰⁰ - Заїзд учасників семінару.

10⁰⁰ - 10³⁰ - Відкриття семінару.

Баннікова О.В. - начальник відділу
культосвітніх установ, кіно та мистецтв
управління культури і туризму
облдержадміністрації

10³⁰ - 11⁰⁰ – Умови успішного функціонування сільських бібліотек регіону.

Довгань М.М. - заст. директора з наукової
роботи ЧОУНБ ім. М.Івасюка

11⁰⁰ - 11³⁰ - Порівняльний аналіз показників роботи сільських бібліотек області.

Макарейчук Т.В. - зав. відділом НМРІБС
ЧОУНБ ім. М.Івасюка

11³⁰ - 12⁰⁰ – Комплектування сільських бібліотек області за «Державною програмою розвитку і функціонування української мови на 2004-2010 рр.» в розрізі соціологічного дослідження.

Швайчук Н.Я. – головний методист відділу
НМРІБС ЧОУНБ ім. М.Івасюка

12⁰⁰ - 12³⁰ – Альтернативні джерела фінансування, додаткові платні послуги у діяльності бібліотечних установ села.

Мандзюк А.С. – зав. бібліотекою-філіалом
с. Іванківці Кіцманської ЦБС

12³⁰ - 13⁰⁰ - Сільська бібліотека і громада: спілкування, взаєморозуміння, співпраця.

Цибуляк К.М. - зав. бібліотекою-філіалом
с. Ленківці Кельменецької ЦБС

13⁰⁰ - 14⁰⁰ - Перерва на обід.

14⁰⁰ – 16⁰⁰ – Дискусія.

*Учасники дискусії: фахівці ЧОУНБ ім. М.Івасюка,
ОБ для дітей, зав. сільськими бібліотеками-філіалами*

Проблемні питання для дискусії:

1. Сільський бібліотекар: статус, захист та професійна допомога.
(Довгань М.М., Макарейчук Т.В., Марусяк Л.П.)
2. Орієнтація на користувача – шлях розвитку сільської бібліотеки.
(зав. філіалами с. Череш Сторожинецької ЦБС,
с. Яблуниця Путильської ЦБС)
3. Самоосвіта сільського бібліотекаря – важливий засіб підвищення його професійної майстерності.
(Макарейчук Т.В.)
4. Сучасна сільська книгозбірня – інформаційно-краєзнавчий осередок громади.
(зав. філіалами с. Клішківці, с. Ширівці Хотинської ЦБС,
с. Старий Вовчинець Глибоцької ЦБС)
5. Новий формат сучасної сільської бібліотеки в умовах вдосконалення обслуговування користувачів.
(Пилипко П.Т.)
6. Послуги МБА, внутрішньосистемний обмін – джерело інформаційних послуг сільської бібліотеки.
(Заранюк С.Л.)

16⁰⁰ – 16³⁰ – Підведення підсумків дискусії.

Довгань М.М. - заст. директора з наукової роботи ЧОУНБ ім. М. Івасюка

Макарейчук Т.В. - зав. відділом НМРІБС ЧОУНБ ім. М. Івасюка

Марусяк Л.П. – директор Заставнівської ЦБС

16³⁰ – 17⁰⁰ – Огляд фахових періодичних видань в розрізі проблем діяльності і перспектив розвитку сільської бібліотеки.

Швайчук Н.Я. – головний методист відділу
НМРІБС ЧОУНБ ім. М. Івасюка

ДРУГИЙ ДЕНЬ

10⁰⁰ - 10³⁰ - Пріоритетні напрямки методичного забезпечення роботи сільських бібліотек з молоддю.

Кугут В.М. – зав. філіалом обслуговування
юнацтва ЧОУНБ ім. М. Івасюка

10³⁰ - 11⁰⁰ – Планування, облік та звітність сільської бібліотеки-філіалу: нове у нормативній базі.

Макарейчук Т.В. - зав. відділом НМРІБС
ЧОУНБ ім. М. Івасюка

11⁰⁰ - 11³⁰ - Робота сільських бібліотек з обслуговування дітей.

Рудая І.М. – заступник директора обласної
дитячої бібліотеки

11³⁰ - 12⁰⁰ – Обласні, районні культурно-соціальні програми в діяльності сільських книгозбірень.

Довгань М.М. - заст. директора з наукової
роботи ЧОУНБ ім. М. Івасюка

12⁰⁰ – 13⁰⁰ – Перерва на обід.

13⁰⁰ - 16⁰⁰ - У творчій лабораторії бібліотеки-філіалу с. Кадубівці Заставнівської ЦБС.

Марусяк Л.П. – директор Заставнівської ЦБС

Процюк В.В. – зав. відділу бібліот.
маркетингу Заставнівської ЦБС

Торак М.Д. – зав. філіалом с. Кадубівці
Заставнівської ЦБС

Літературний вернісаж «Барви на полотні»

Торак М.Д. – зав. філіалом с. Кадубівці
Заставнівської ЦБС

Мельниченко О.Ю., Романюк М.І. –
бібліотекарі філіалу с. Кадубівці
Заставнівської ЦБС

16⁰⁰ - 17⁰⁰ - Підведення підсумків, закриття семінару.

Баннікова О.В. - начальник відділу
культосвітніх установ, кіно та мистецтв
управління культури облдержадміністрації

Довгань М.М. - заст. директора з наукової
роботи ЧОУНБ ім. М. Івасюка

Макарейчук Т.В. - зав. відділом НМРІБС
ЧОУНБ ім. М. Івасюка

АЛЬТЕРНАТИВНІ ДЖЕРЕЛА ФІНАНСУВАННЯ, ДОДАТКОВІ ПЛАТНІ ПОСЛУГИ І ДІЯЛЬНІСТЬ БІБЛІОТЕЧНИХ УСТАНОВ СЕЛА

(Мандзюк А.С. - зав. бібліотекою-філією с. Іванківці Кіцманської ЦБС)

Закон України «Про внесення змін до закону України «Про бібліотеки і бібліотечну справу» від 21.05.09. затвердив у розділі 5.1.23. «Надання бібліотеками державної та комунальної форми власності платних послуг». У законі дано перелік основних видів платних послуг:

- проведення виставок книг;
- складання бібліографічних списків для курсових, дипломних і наукових робіт;
- складання каталогів для приватних бібліотек та бібліотек підприємств, установ, організацій;
- бібліотечно-інформаційного обслуговування підприємств, установ, організацій;
- підготовки фактографічних тематичних довідок;
- користування міжбібліотечним абонементом (пересилання документів);
- користування нічним абонементом;
- користування створеними іншими суб'єктами господарювання базами даних, право доступу до яких набуто бібліотекою на платній основі;
- оформлення реєстраційних документів користувачів бібліотек;
- ремонт і реставрація документів.

Керуючись цим документом в Кіцманській ЦБС були розроблені «Положення про платні послуги», системи розрахунків зі споживачами та звітів до бухгалтерії ЦБС.

Бібліотека с. Іванківці Кіцманського району запровадила платні послуги на деякі види бібліотечного обслуговування, а саме на «нічні абонементи» та першочергове користування літературою підвищеного попиту. Ці послуги бібліотека надає з 1999 року по даний час.

За 2007 рік бібліотека надала користувачам послуг на суму 204 грн. 75 коп. Виручені кошти бібліотека використала на придбання літератури, а саме закупила 18 екз. книг. Це 9 книг для читачів дітей молодшого віку і 9 книг –

українська література за шкільною програмою, яка користується підвищеним попитом у читачів бібліотеки.

Бібліотека-філіал села Іванківці, як і всі сільські бібліотеки, зацікавлена в розширенні та вдосконаленні системи платних послуг, але це найближча перспектива, для якої необхідні покращені технічні можливості, адже саме розширений і сучасний асортимент платних послуг - це вагомий резерв для отримання додаткових коштів, які можна використовувати для комплектування фонду.

Бібліотека-філіал с. Іванківці планує найближчим часом поповнити репертуар платних послуг, впроваджуючи: абонемент вихідного дня, підготовка бібліографічних списків по замовленню, добір літератури за ускладненими темами, складання бібліографічних списків для курсових, дипломних робіт, резервування документів підвищеного попиту, продовження терміну користування документами, ретроспективний тематичний пошук, організація виїзних книжкових виставок.

Фахівці бібліотечної справи на селі розуміють, що за допомогою комерційної діяльності бібліотеки-філії мають можливість підвищити комфортність та різноманітність обслуговування, а також виконувати складні інформаційні запити, внаслідок чого збільшиться кількість користувачів, відвідувань та книговидачі, а це в свою чергу сприяє зростанню авторитету бібліотеки серед громадськості. Наявність навчальної, учбової та художньої літератури, придбаної за рахунок платних послуг, також сприяє систематичному відвідуванню бібліотек та формуванню читацької культури молоді та юнацтва.

Сільським бібліотекам-філіям, які надають платні послуги, необхідно здійснюють постійний моніторинг читацьких інтересів та запитів, з метою формування попиту на платні послуги.

СІЛЬСЬКА БІБЛІОТЕКА І ГРОМАДА: СПІЛКУВАННЯ, ВЗАЄМОРОЗУМІННЯ, СПІВПРАЦЯ

(Цибуляк К.М. – зав. бібліотекою-філією
с. Ленківці Кельменецького району)

В роботі книгозбірні велика увага приділяється розкриттю книжкового фонду за допомогою книжкових виставок та тематичних полиць: «Рідну землю, де живем, Україною зовем», «Куточок землі – України всієї окраса», «Хвилює батьківська земля, її святі гаї, її святі поля», «Від Бога наша пісня, наша мова», «Пам'ятаймо минуле заради майбутнього», «Духовні скарби українського народу», «Хто володіє інформацією, той володіє світом», «Місцеве самоврядування – шлях до демократії», «Імена на літературній карті України», «Корифеї світової літератури», «Реформи заради добробуту» та інші.

Основною формою популяризації літератури в книгозбірні є виставки. Вони сприяють налагодженню тісної співпраці бібліотекаря і читача у

вирішенні суто бібліотечних завдань: розкрити фонд бібліотеки, організувати рекламу, популяризувати книги та інші матеріали. Крім постійно діючих книжкових виставок, бібліотека організовує тематичні виставки, виставки-реклами, виставки-діалоги, виставки-репортажі, виставки-застереження: «Не забувай, що ти людина», «Чи варто курити?», «Чорнобиль: попередження, набат», «Нові книги – нові зустрічі», «Інформація кожного дня», «Чистота – запорука здоров'я», «Захист Землі – захист життя», «Українська книжка – жива пам'ять поколінь», «Відчути, як б'ється серце історії», «Імена промовляють сивими віками», «Кожна пригода – до мудрості дорога». А також бібліотека практикує організацію фотовиставок: «У рідному краї і серце співає» (про П.Дворського), «Село моє, для мене ти єдине», «Бібліотека в фотооб'єктиві», «Творчість наших земляків»; художні виставки «Творчість переростає у красу», «Живе той, хто творить».

Серед пріоритетів бібліотечної політики сьогодні на першому місці – інформатизація. На виконання Указу Президента України «Про невідкладні заходи щодо розвитку бібліотек України», відповідного доручення Кабінету Міністрів України, розпорядження райдержадміністрації, наказу відділу культури «Про організацію збору, зберігання та надання у користування інформації з питань діяльності місцевих органів виконавчої влади бібліотеками ЦБС» в бібліотеці створено публічний Центр регіональної інформації. Одне з головних завдань центру – забезпечення своєчасного і якісного інформування різних верств населення.

На базі бібліотеки-філії № 27 було проведено семінар-практикум по організації роботи центру. В межах центру складаються інформаційні списки, аналітичні довідки, інформаційні досьє, тематичні папки: «Закон і ми», «Все про земельну реформу», «Соціальний захист населення», «Освіта, культура, медицина і спорт». Постійно поповнюється новими газетно-журнальними матеріалами картотека «Місьцеве самоврядування – шлях до демократії». Щоквартально організовуються книжкові виставки, перегляди літератури, покази нового у періодиці по законодавству з питань місцевого самоврядування.

Голова, секретар, депутати сільської ради є абонентами індивідуальної інформації. Центр надає допомогу органам самоврядування в забезпеченні прозорості їх діяльності. Жителі села мають змогу ознайомитися з рішеннями виконкому та сесій сільської ради: дізнатися про пільги, відомості про пенсійне забезпечення, отримати іншу інформацію.

В практику співпраці влади і бібліотеки міцно ввійшло інформаційне забезпечення свят, ювілеїв, суспільно-політичних заходів, зокрема оформлення книжкових виставок, проведення переглядів літератури. На базі Ленковецької сільської ради було проведено районний семінар з головами та секретарями сільських рад. Будинком культури та бібліотекою було продемонстровано відновлення та впровадження свят та обрядів місяця грудня, зокрема «Андріївські вечорниці».

Робота закладів культури завжди в полі зору місцевої влади. Так, лише за перше півріччя цього року питання культури слухалось два рази на засіданні виконкому та один раз на сесії сільської ради.

2006-й рік Президентом України оголошено Роком села, а це означає, що першочерговим завданням держави є розвиток українського села. Це насамперед розвиток сільського господарства, малого і середнього бізнесу на селі, розвиток освіти в сільській місцевості, медичне та соціальне обслуговування жителів села, розвиток культури на селі. Бібліотека, як осередок культури на селі, забезпечує виконання цієї програми.

Особливу увагу бібліотека зосереджує на інформаційному забезпеченні дітей, молоді та студентів – майбутніх спеціалістів для села, людей похилого віку, ветеранів війни та праці, інвалідів, спеціалістів сільського господарства, фермерів, підприємців. В 2007 р. та за I півріччя 2008 р. бібліотекою були проведені масові заходи: бесіда за «круглим столом» «Аграрний сектор: стан і перспективи», година права «Закон і підприємець», діалог поколінь «Село: день за днем», свято хліборобської династії «Міцне корінням дерево родини», день фермера «Яблука доспіли, яблука червоні... Пахнуть так духм'яно у його саду», загальносистемний захід «Село моє – для мене ти єдине», свято врожаю «Благословенне та святее диво, що люди хлібом називають», оформлена книжкова виставка «Відродження села – відродження країни».

Особливу увагу бібліотека приділяє роботі з найменш захищеними верствами населення. Вже стало традицією працівниками культури проводити марафони милосердя «Людським теплом і добротою хай зігріються серця», до Дня людей похилого віку «Хай не буде бід на старості літ». При бібліотеці працює клуб за інтересами «Золотий вік». Серед найцікавіших засідань - «Жіноча доля, як вітер рідного поля», «Андріївське свято дівочої долі», «Життя, вишите нитками», «Щаслива людина – щедра душею», «Роде наш красний, роде наш прекрасний», «І на тім рушникові», «Удовиний смуток з надією перевитий».

СІЛЬСЬКА БІБЛІОТЕКА: ІНФОРМАЦІЙНО-КУЛЬТУРНИЙ ОСЕРЕДОК ГРОМАДИ (Тулюлюк В.І. - зав. філією с. Кам'яна Сторожинецької ЦБС)

Бібліотека села Кам'яна знаходиться в центрі села в Будинку культури, займає площу в чотири кімнати, де література розставлена за віковими групами.

Для поповнення свого фонду бібліотека отримує книги з Сторожинецької ЦБС. А для кращого задоволення запитів читачів використовує фонди ЄКФ та ДРБ, на передплату періодики вона користується коштами сільської ради та позабюджетними коштами. Отримує спонсорську допомогу з районної типографії. Організована постійно діюча акція «Подаруй бібліотеці книгу».

На даний час сільська читальня нараховує 18229 примірників книг, обслуговує 1011 читачів. З метою виявлення кращих читачів року, працівники книгозбірні роблять аналізи читацьких формулярів, читацьких груп «Молоді, яка навчається», «Читачів - господинь», «Вчителів», групи читачів-учнів.

При бібліотеці створено Публічний центр регіональної інформації, де збирається і надається у користування читачам інформація про діяльність органів місцевої влади та самоврядування. Весь матеріал представлений на виставках (стендах): «Бібліотека. Влада. Читач», «Бібліотека інформує». Тут накопичується опубліковані та неопубліковані документи різноманітної тематики, матеріали сесій сільської ради, що стосуються соціально–економічного розвитку села.

Також працівники читальні здійснюють індивідуальну інформацію, на яку взято 10 дорослих читачів, яких повідомляють про нові надходження літератури, преси, новинки по професії, літературу для творчих людей – майстрів, і 5 дітей, які цікавляться літературними надходженнями, дитячими журналами, літературою зі шкільної програми та енциклопедичними виданнями.

З метою вивчення запитів місцевої спільноти продовж 2008 року бібліотека вивчала інтереси читачів шляхом анкетного опитування на тему: «Спектр інформаційних запитів користувачів бібліотеки та проблеми незадоволеного запиту в бібліотеці – філії №36 с. Кам'яна».

Висновки аналізу анкетування використовуються в подальшій роботі.

Характерною рисою закладу є співпраця з ЗМІ для реклами діяльності бібліотеки: це замітки про роботу, інформації про масові заходи, семінари, які друкуються в районних та обласних газетах. Досвід роботи бібліотеки висвітлювався на сторінках журналу «Бібліотечна планета».

Культурно–просвітницьку роботу Кам'янецької філії вирізняє активна співпраця з Будинком культури, місцевою школою, шкільною бібліотекою, владними структурами, творчою інтелігенцією району, та використання найрізноманітніших форм спілкування з аудиторією: бесіди - «Невмирущі заповіді людини», «Живи в злагоді з природою», «Літературний зоряний час»; перегляди літератури - «До нас в гості завітали нові книги», книжкові виставки, вікторини, вечори – «Мій край – моя історія жива», «Сонячна моя Україна», «Цвіте моє село під небом України» (присвячено поету Л.Пентелюку), «Мово рідна, слово рідне», Дні інформації, загальносистемні заходи, вогники для людей похилого віку, а також щорічні дні милосердя для дітей – інвалідів села.

Працівники філії №36 давно користуються заслуженою повагою серед земляків. Саме тому місцева громада завжди готова допомогти їм у тих чи інших питаннях. Кожен рік сільська рада спільно з с/г ТОВ «Буковина - продукт» допомагають при проведенні щорічної акції милосердя для дітей-сиріт села. Бібліотека стала помітним просвітницьким центром культурного життя регіону.

Значною популярністю у відвідувачів користуються клуби за інтересами: «Літературне краєзнавство», де зібрані матеріали про

письменників, відомих людей і майстрів краю: В. Кожелянка, Б. Бунчука, І.Васеловича, М. Беженара та ін., часто гуртківці запрошують до себе видатних людей району або самі їдуть до них в гості. Щоб розширити тематику засідань, деякі члени гуртка займаються індивідуально-дослідною роботою, пишуть доповіді і реферати про письменників України: про Т.Г. Шевченка, О.Гончара, Л.Українку та ін.

Екологічний клуб «Джерело» вже кілька років діє при бібліотеці. Гуртківці – це завзяті учні-читачі, яким не байдужий навколишній світ. Часто засідання клубу проводять на лоні природи: у лісі чи галявині, де юні екологи дізнаються про нову екологічну літературу, рідкісних тварин та рослин, як і коли збирати лікарські трави, що робити для того, щоб зберегти природу, не забруднювати її своєю байдужістю та необережністю.

Бібліотекарі активно доносять до місцевої громади матеріали про багату історію, літературу, географію району, скарби народної культури. Література по краєзнавству зібрана на окремому стелажі «Буковина - зелена гілка України» та поділена за темами: «Подорож по Буковині», «З історії рідного краю», «Мистецтво Буковини», «Література краю» тощо. Також працівники закладу інформують про нові надходження вчителів-краєзнавців і тих, хто цікавиться історією та мистецтвом Буковини.

Бібліотека користується популярністю серед бібліотек району. Вона обмінюється досвідом з ними та впроваджує все нове з рекомендацій обласного та районного методичного центру.

ОРІЄНТАЦІЯ НА КОРИСТУВАЧА – ШЛЯХ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОЇ БІБЛІОТЕКИ

(Стратейчук В.О. – зав. філією № 1 Сторожинецької
ЦБС з питань виявлення, вивчення та задоволення
потреб реального та потенційного користувача)

Бібліотека-філія № 1 Сторожинецької ЦБС знаходиться в с. Банилів-Підгірний нашого чудового Буковинського краю.

Найбільше досягнення бібліотеки - завоювання читацької аудиторії. Щорічно бібліотека обслуговує понад 1000 користувачів, а кількість прочитаних книг складає 22 тис. примірників.

Бібліотека, Будинок культури і школа - єдиний живий організм у селі. Разом проводять численні масові заходи, намагаються, щоб кожний відвідувач закладу знайшов собі справу по душі, щоб запит кожного буде задоволено.

Вивчення читання неможливе без вивчення сучасного читача, його запитів, інтересів, уподобань. А це можливо визначити шляхом анкетного опитування. Тому пріоритетним напрямком діяльності бібліотеки є щорічне дослідження запитів читачів. Останнім часом бібліотека провела анкетне опитування на теми: «Стан і тенденції читання в публічних бібліотеках області», «Незадоволений читацький попит на вітчизняну книжкову продукцію», «Спектр інформаційних запитів користувачів району та

проблеми незадоволеного попиту». Аналіз анкетування виявив такі тенденції: найчастіше до бібліотеки звертаються користувачі з метою взяти книги для відпочинку, тому в запитах переважає художня література; головною причиною, яка заважає задовольняти читацькі інтереси є відсутність нової літератури (особливо по шкільній програмі) та відсутність технічних засобів в бібліотеці; читачі бажають мати можливість виходу в Інтернет, користуватись комп'ютером.

Респонденти вказали конкретні назви книг, які б вони хотіли бачити на полицях бібліотеки. Це романи П.Коельо, твори С.Воробкевича, П.Глазового, "Довідник до вступу у ВНЗ", Кафка "Перевтілення". Дані запити зафіксовані в зошиті "Відмовлень", а підсумки анкетування враховуються при плануванні роботи на майбутній рік. Серцевиною роботи бібліотеки є бібліотечний фонд і проблему комплектування бібліотекарі багато в чому вирішують завдяки допомозі місцевих спонсорів. Щорічно бібліотека передплачує назв періодичних видань на суму до 400 грн.

Для задоволення запитів найбільш завзятих користувачів бібліотека запровадила видачу книг підвищеного попиту за плату. З цією метою залучається єдиний книжковий фонд ЦБС. За 2007-2008 рр. бібліотекою взято з єдиного фонду 105 книг.

Бібліотекарі завжди в творчому пошуку, тому потреби користувача в бібліотеці задовольняють і форми наочної популяризації книги, які мають діалоговий, науково-пізнавальний характер: виставка-діалог "Книги, які зворушили мій світ", виставка-вікторина: "Духовні обереги нації", виставка одної книги, статті, виставки на замовлення читача "Сторінки історії: здалека і зблизька".

Яскравим національним буковинським колоритом приваблює книжкова виставка "Буковина - зелена гілка України", де інформаційні матеріали поєднуються і доповнюються виробами місцевих умільців. А це, як правило - українські рушники, поробки з дерева, дитячі витвори.

Висновки аналізу анкетного опитування бібліотекарі використали при підготовці і проведенні "Свята книги", яке було присвячено до Дня української писемності та мови. Програма заходу включала годину пізнання історії рідної держави: "Кирило і Мефодій - апостоли-подвижники", яку відкрила вчителька Баранович Віра Василівна; ерудити - мовознавці спробували сили у мовному конкурсі "Нумо, українці", а бібліотекарі організували Бенефіс кращих читачів бібліотеки: Червоняк Діани, Червоняк Сніжани, які написали свої читацькі біографії та використали їх при захисті читацького формуляра. Адже бібліотекарі пишаються своїми читачами.

За роки їх роботи ті читачі, хто ледве міг дотягтися до бажаної книжки на полиці, стали вчителями, лікарями, військовими, літераторами. І як добре, коли саме в результаті впливу бібліотеки людина стверджується у своїх творчих силах.

Бібліотека обслуговує і ті верстви населення, які потребують особливої уваги, соціальної реабілітації, психологічної підтримки. На території села функціонує обласний табір відпочинку, основний контингент якого -

діти-сироти, діти з неповних сімей, молодь так званої "групи ризику". Ця особлива категорія користувачів потребує і особливої уваги з боку бібліотекарів, які організовують і проводять різноманітні ігри, вікторини, індивідуальні бесіди, вільний обмін думками, дискусії про прочитані книги. Але бібліотека - це не лише книги, але й цікаві зустрічі читачів: з героями книг в клубі за інтересами для малечі "Чомучки", вивчення традицій, побуту, історії рідного краю, зустрічі з цікавими видатними людьми в клубі за інтересами "Краяни". Так, в 2008 році бібліотека-філія № 1 Сторожинецької ЦБС спільно з шкільною бібліотекою та Будинком культури села провела вечір-презентацію збірок віршів Гулей Марії Тодорівни – вчительки за фахом та поетеси за покликанням «Душі життєві поривання». На вечорі звучали вірші зі збірок «Живу любов'ю» та «Вірність» у виконанні автора, пісні на вірші поетеси, музику до яких написав директор Будинку культури Геннадій Вікторович Хармиш.

Особливо актуальним на сьогодні є питання виховання екологічної культури читачів. Спільна робота бібліотеки, Будинку культури та екологічного клубу "Водограй", який створено при школі, робить важливу роботу по вихованню любові до рідного краю. У різноманітних заходах клубу беруть участь старшокласники, бібліотекарі, які підбирають літературу до кожного заходу. Привернув увагу користувачів бібліотеки масовий захід клубу під назвою «Екологічний бумеранг», де учасники заходу закликали попередити екологічні катастрофи.

Епіграфом цього заходу були геніальні слова Маленького принца А. де Екзюпері: "Є тверде правило; вставши зранку - вмийся, приведи себе в порядок - і відразу ж приведи в порядок свою планету". Бібліотекарі вважають своїм завданням - підказати читачам цю істину, щоб почуття відповідальності за долю природи і життя на Землі стала природним.

Усі ці конкретні справи дозволяють бібліотеці заявляти про себе і знаходити своє місце у суспільстві і серцях читачів села.

СІЛЬСЬКА БІБЛІОТЕКА І ГРОМАДА

(Іліуц В.М. – зав. бібліотеки-філії № 9 с. Чудей Сторожинецької ЦБС)

Бібліотека с. Чудей розташована в центрі села, знаходиться на 2 поверсі Будинку народної творчості.

Для читачів відкрито вільний доступ до літератури . Оформлені та регулярно оновлюються постійно діючі книжкові виставки: «Державні символи України», «Буковина – зелена гілка України», «Мій край – моя історія жива», «Україна навіки соборна», «Природа: що залишимо нащадкам?» та ін.

Кожна книжкова виставка оформлена по розділам з цитатами та посиланнями на довідково-бібліографічний апарат. Виставки постійно поповнюються новими надходженнями, біля них проводяться індивідуальні та групові бесіди з читачами.

Бібліотека обслуговує 1155 читачів. Серед яких 868 - діти, 223 - юнацтво та 131 - доросле населення. В 2007 році їм було видано 23845 примірників книг. Якісні показники становлять: середня читаність - 21,8; середнє відвідування - 10,5.

Бібліотека №9 підтримує тісні зв'язки і проводить роботу спільно з громадськими організаціями та ЗОШ села.

На початку кожного року працівники бібліотеки звітують про роботу перед населенням, а також на виконкомі сільських рад. Бібліотекарі беруть участь у роботі сесій сільської ради, де вирішуються актуальні питання роботи культосвітніх закладів, у тому числі бібліотеки (про опалення бібліотеки, ремонт, придбання необхідного інвентарю, виділення коштів для придбання нової літератури, на передплату періодичних видань тощо).

Працівники книгозбірні проводять ознайомлення з новою літературою на книжковій виставці «Знайомтесь – нові книги!», з періодичними виданнями «Хто газети і журнали читає, той все на світі знає».

В бібліотеці ведеться «Зошит відмовлень» та зошит усних та письмових довідок.

Книжковий фонд бібліотеки складає 22326 примірників. ЦБС постійно дбає про поповнення бібліотеки новими надходженнями.

В бібліотеці ведеться «Зошит незадоволеного попиту». Філія постійно користується фондом ЦБС, запровадила платні послуги для літератури підвищеного попиту.

В цьому році проведено анкетування на тему «Мої улюблені книги», (по шкільній програмі). Аналіз анкет показав, що школярі віддають перевагу творам українських письменників.

Проведений аналіз книжкового фонду відділу «Українська мова» виявив прогалини в комплектуванні літератури цього напрямку. Ведеться зошит обліку виданої літератури для її збереження. Постійно бібліотека оформляє списки літератури по шкільній програмі «Що читати учням 2-3 класів; 4-5 класів; 6-8 класів на літній період». В кінці року відмічаються кращі читачі бібліотеки.

Спільно з сільською радою, громадськістю села та Будинком народної творчості були проведені цікаві масові заходи: до Дня Незалежності України - «Україно моя, Батьківщино моя», «Пам'ять повертає нас в минуле», до 365-річчя села - «Мое село, моя колиска», літературний вечір до дня народження Сидора Воробкевича.

Тісний зв'язок бібліотеки-філії № 9 ЦБС з бібліотеками шкіл села (ЗОШ №1 та ЗОШ №2), та їх педагогічними колективами. До кінця 2007 року читанням були охоплені всі учні. При філії постійно працює актив бібліотеки, який являється її помічником. Разом з активом проводяться масові заходи до всіх знаменних та пам'ятних дат. До тижня дитячої та юнацької книги було проведені заходи: літературний вечір «Захоплюючий світ книги» та дитячий ранок «До добра через книгу».

В бібліотеці проводяться екскурсії для учнів початкових та старших класів, які часто звертаються до бібліотеки за допомогою при написанні рефератів, творів, курсових робіт, при виконанні домашніх завдань.

2006 рік – Рік села. Для популяризації літератури краєзнавчої тематики в бібліотеці було проведено заходи: літературний вечір «Цвіте моє село під небом України», оформлено книжкову виставку «Неначе писанка село», конкурс малюнків «Село очима дітей», проведено годину історичної пам'яті із старожилами села «Моє село, його історія жива».

14 травня 2008 року на базі Чудейської філії відбувся районний семінар бібліотечних працівників з показовим заходом – «Свято матері». Під час свята бібліотекар провела бенефіс читача на тему «Краща читачка – гордість бібліотеки» (про Буяльську Галину Федорівну заслуженого вчителя України, активного учасника всіх масових заходів, які проводить бібліотека), та представила виставку-хобі декоративних робіт майстрині села – Бурачук Олени Михайлівни.

При бібліотеці працює клуб за інтересами «Надія». До складу цього клубу входять люди похилого віку, ветерани війни та праці, а також самотні жителі села, які потребують підтримки, теплоти, доброти, уваги.

«Надія» - це надія і віра людини в завтрашній день. Основою цього клубу є девіз: «Без надії щастя не буває, а коли надія є, то й серце співає». Члени клубу завжди товаришували і зараз товаришують з книгою, книга для них - опора в тяжкий час, порадник та підтримка в їхньому житті.

У читальному залі бібліотеки, проводяться засідання клубу, оформлено книжкові виставки, розташовано альбоми, тематичні папки-дос'є з підібраними матеріалами різноманітної тематики.

Заходи, які проводяться на засіданні клубу «Надія», спрямовані на те, щоб полегшити та урізноманітнити життя ветеранів та допомогти їм у повсякденних проблемах.

Це такі заходи, як:

- вечір зустрічі «У колі друзів»;
- вечір відпочинку ветеранів «Неспокійне серце»;
- вечір відпочинку до Дня людей похилого віку «Доброта з роками не старіє, доброта від холоду зігріє».

Голова сільської ради, підприємці села фінансово підтримують клуб «Надія», постійно виділяють кошти для закупівлі квітів, призів.

Велику увагу бібліотека приділяє людям, які знаходяться в реабілітаційному центрі села Чудей.

Роботу філії з незахищеними верствами населення узагальнено і розповсюджено по бібліотеках району під назвою: «Віддай людині крихітку себе».

Духовність суспільства значною мірою визначається його ставленням до соціально незахищених верств населення, створення належних умов для їхнього повноцінного життя та особистого розвитку. Для працівників бібліотеки важливо не лише принести необхідну книгу, а й підтримати бесіду, виявити не жалість, а розуміння, терпіння, зацікавленість їхніми

проблемами. Духовне життя таких людей збагачується завдяки участі у масових заходах: тематичних вечорах «Моя Україна – чудесний мій край», зустрічах з цікавими людьми краю «Зоряний час Я.Лужника та С.Слюсарчука», дитячих ранках «Ми діти твої, Україно».

В бібліотеці діє Публічний центр регіональної інформації «Влада. Бібліотека. Людина», де знаходяться різноманітні матеріали, які їх цікавлять, також створені папки-досьє «Влада інформує», книжкова виставка «Бібліотека і влада», картотеки нових надходжень, періодичних видань.

Регулярно проводяться в бібліотеці Дні інформації, Дні цікавих повідомлень, Дні нової книги, під час яких бібліотекарі рекомендують нову літературу, складають інформаційні списки літератури різної тематики.

Працівники закладу підтримують тісні зв'язки з вчителями шкіл, інформують їх про нові надходження та цікаві матеріали до уроків.

СУЧАСНА СІЛЬСЬКА КНИГОЗБІРНЯ - ІНФОРМАЦІЙНО-КРАЄЗНАВЧИЙ ОСЕРЕДОК ГРОМАДИ

(Кінашук В.В. – зав. бібліотеки с. Старий Вовчинець
Глибоцького району)

Бібліотека-філія с. Старий Вовчинець обслуговує 920 читачів. В т.ч. 280 дітей та 240 - юнацтва.

Фонд бібліотеки складає 18 519 примірників.

Книгозбірня здійснює свою роботу, виходячи з особистих, соціальних та життєвих потреб мешканців села в інформації, спілкуванні, забезпеченні громадянських прав. Цьому сприяє тісна співпраця з виконавчим комітетом сільської Ради. Бібліотека дедалі впевненіше виступає посередником між жителями села і місцевою владою, забезпечуючи «прозорість» прийнятих нею рішень. В окремих папках зібрані рішення виконкому сільської ради, розпорядження сільського голови.

У місцевої громади користуються популярністю матеріали, зібрані в папках «Економіка району», «Місцеві бюджети, податки», «Агропромисловий комплекс», «Охорона здоров'я» та ін.

Значна увага в роботі бібліотеки приділяється питанням популяризації національних традицій, звичаїв, вивченню історії свого села. В бібліотеці зібрано банк даних про село Старий Вовчинець, оформлено папки «Історія села», «Історія школи», «Історія музею», «Історія бібліотеки». Доповнюють матеріали папки з газетно-журнальними матеріалами: «Моє рідне село» та «Моя відродо, краю мій, горжуся я тобою».

Оформлено папку «Фольклор села», є розробки народних обрядів: «Старововчинецьке весілля», «Стародавній схід», «Вечорниці» та ін.

Фонд бібліотеки постійно поповнюється виданнями з історії України, культури та побуту нашого народу. Але надходить така література недостатньо. Щоб задовольнити запити читачів з окремих тем, у бібліотеці оформлено тематичні папки:

«Славетні імена Буковини», «Обряди та звичаї нашого села», «Легенди та перекази рідного краю», «Рідна мова - рідне слово», «Профілактика правопорушень», «Шкідливі звички та їх профілактика». Вони постійно поповнюються матеріалами з періодичних видань, рекомендаційними списками з даної теми, сценаріями заходів, рефератами.

В бібліотеці працює клуб за інтересами «Краєзнавець». Мета клубу - ознайомлення читачів з традиціями, обрядами, легендами рідного краю, популяризація книг по етнографії, краєзнавству та народознавству. Проводяться засідання клубу:

Народознавчі читання: «Наше село», День рідного села: «Село моє, для мене ти єдине», вікторина «Чи знаєш ти історію рідного села?», вечір ювілею школи: «Зорепадом летять роки» (150 р.), Ювілей музею (50 р.), екскурсії до музею школи-ліцею та ін.

У нашій школі є дуже хороший музей. Зараз він має 1 зал загальною площею 466 квадратних метрів, де розміщено 8 тис. експонатів від найдавніших часів до наших днів. Унікальним є зал писанкарства, що нараховує 3 тис. писанок народних майстринь Старого Вовчинця, навколишніх сіл Глибоцького та Сторожинецького районів, а також прикордонної Румунії.

Бібліотека разом зі школою проводить в музеї уроки народознавства, засідання клубу за інтересами. Організуються екскурсії з учнями молодших класів, музей відвідують гості села.

В минулому році бібліотека разом з БНТД оформили кімнату народознавства у Будинку творчості та дозвілля. Багато експонатів зібрали учасниці народного аматорського колективу «Вишиванка».

В бібліотеці систематично ведеться краєзнавча картотека.

Бібліотека систематично інформує читачів про нові надходження літератури, періодичних видань. Ця інформація висвітлюється в інформаційних бюлетенях нових надходжень. Проводяться відкриті перегляди новинок, огляди нової літератури, газетно-журнальних статей з різних питань.

ПОПУЛЯРИЗАЦІЯ ЛІТЕРАТУРИ КРАЄЗНАВЧОЇ ТЕМАТИКИ

(Карпан М.В. - зав. бібліотеки с. Лопушна Вижницького району)

Бібліотека с. Лопушна вибрала популяризацію літератури краєзнавчої тематики пріоритетним напрямком своєї діяльності. В книгозбірні оформлена постійно діюча книжкова виставка «Сільському туризму – розуміння та державна підтримка» з рубриками:

- Соціально економічна характеристика Вижницького району.
- Зеленому туризму - зелене світло.
- Барви буковинського відпочинку у Вижницькому районі.
- Туристично-краєзнавчий гурток бібліотеки «Легінь».

В бібліотеці є матеріали про туристичний комплекс «Садиба Лекечі», де можна відпочивати круглий рік. Зібрані також матеріали про туристичний клуб «Легінь», про те, які місця відвідали члени клубу як у своєму районі, так і за його межами: лісовий куточок «Перетяте каміння», перевал Німчич, гора Говерла та гора Памір. В 2009 році члени клубу відвідали монастир в Маняві, побували на Манявському водоспаді.

Для популяризації літератури краєзнавчої тематики в бібліотеці були проведені масові заходи:

- бібліографічний огляд «Зелений туризм на Буковині»;
- урок лісоводства «Природа рідного краю»;
- конкурс малюнків про природу «Шепіт вітру, підслуханий пензлем»;
- економічний резонанс «Збережімо свій рідний край – його природу»;
- година спілкування для молоді «Природа волає про допомогу».

Доброю традицією в роботі бібліотеки стало проведення місячників охорони природи, коли користувачі бібліотеки - члени краєзнавчого гуртка висаджують лісові дерева та кущі. Літом гуртківці збирають лікарські рослини та здають їх в аптеку.

КРАЄЗНАВЧИЙ АСПЕКТ ДІЯЛЬНОСТІ СУЧАСНОЇ СІЛЬСЬКОЇ БІБЛІОТЕКИ

(Гочу М.М. – зав. бібліотеки-філіалу №7
с. Годинівка Герцаївського району)

Бібліотека-філія №7 Герцаївської ЦБС знаходиться в с.Годинівка, обслуговує 600 читачів, в т.ч. 180 дітей та 90 читачів юнацького віку. Фонд бібліотеки складає 9577 примірників, в т. ч. літератури для дітей – 3739.

Книгозбірня працює за девізом: «Бібліотека – найдавніший соціальний інститут, місія якого – розповсюдження знань та інформацій з гуманітарним та моральним початком». Підпорядковані цій вимозі й основні форми бібліотечної діяльності – книжкові виставки, огляди літератури, масові заходи. Оформлено в книгозбірні краєзнавчий куток «Наш рідний край – Буковинський край», стенди «Бібліотека інформує», «Нові надходження», «Про цікаве та нове на сторінках преси».

У своїй діяльності бібліотека приділяє значну увагу популяризації та розвитку національної культури, мови, збереженню національної самобутності сільчан, активно залучає читачів дитячого та юнацького віку до краєзнавчої та народознавчої роботи. Ця категорія користувачів бібліотеки бере активну участь в оформленні тематичних папок «Історія села Годинівка», «Історія церкви села Годинівка».

Активно співпрацює бібліотека з ЗОШ села, клубом, культурним товариством ім. М.Емінеску. В 2008 році спільними зусиллями були проведені такі масові заходи: до Дня Матері – святковий вечір «О жінко, найпрекрасніша з троянд!»; до Дня Перемоги – літературно-музична

композиція «У вогні палала рідна Україна», святковий ранок для дітей «Дитинства пора щаслива й весела»; до Дня Рідної мови – літературне свято «Мова барвиста, мова багата і ніжна, як батьківська хата»; краєзнавчий вечір «Немає кращої землі ніж та, що зветься рідним краєм».

В 2007-2008 роках в книгозбірні села продовжує проводитись акція «Подаруй бібліотеці книгу!», у якій беруть активну участь діти, молодь, пенсіонери, сільська інтелігенція.

При бібліотеці створені та працюють клуби за інтересами: для молоді «Музичний вернісаж», для дорослих «Крик душі».

НОВИЙ ФОРМАТ СУЧАСНОЇ СІЛЬСЬКОЇ БІБЛІОТЕКИ В УМОВАХ ВДОСКОНАЛЕННЯ ОБСЛУГОВУВАННЯ КОРИСТУВАЧІВ

(Єренчук В.М. – зав. бібліотекою
с. Бабин Кельменецького району)

Тут книги розумні спокійно живуть
У тихій величній світлиці.
А двері широкі відкриті ведуть
До знань золотої скарбниці.
Герої романів, легенд, повістей
У тиші говорять із нами.
В книжках – відкриття всіх великих людей,
Думки, що хвилюють віками.
Ведуть нас в незнане книжки,
Розраджають, коли нам не легко,
Для нас зберігає їх довгі роки –
Б І Б Л І О Т Е К А !

Як гарно автор цих віршованих рядків описує сутність цієї установи. Книгозбірня села Бабин дійсно є світлицею знань, яка зберігає плоди людської мудрості – книги, а сама світлиця – відремонтована, чисто побілена, від ранньої весни до пізньої осені потопає серед квітів. Розташована бібліотека в центрі села, має великий читальний зал, дитячу кімнату, простору кімнату книгосховища, кімнату-музей знаменитої оперної співачки Л.Липковської, кімнату для зберігання підшивок періодичних видань. І скрізь – вазони з живими квітами, які так прикрашають помешкання. Усюди тепло та затишно. В таких комфортних умовах круглий рік проводяться цікаві та різноманітні за формою та змістом масові заходи. Вивчення історії рідного краю, популяризація традицій та культурних цінностей; активна участь у громадському житті села, пошуки нових форм роботи з користувачами – всі ці зусилля спрямовані на створення позитивного іміджу книгозбірні.

Вже 17-й рік при бібліотеці працює жіночий клуб за інтересами «Сучасниця», який об'єднує жінок різного віку та професій. Цікаво та змістовно проходять засідання клубу. Це і відкритий урок «Етика і психологія

сімейних відносин», турнір енергійних ділових жінок «Це ми вміємо, а Ви?», літературно-мистецький вернісаж «Світ твоїх захоплень». На засідання клубу запрошувались лікарі районної лікарні, провізори, поетеси М.Боярина та С.Андрущак, творчі та обдаровані люди села і краю. Про створення та всі засідання клубу розповідають сторінки двох великих альбомів з вирізками газетних публікацій та фотографіями. Вже більше 25 років оформлюється альбом «Про нас пишуть» - це всі газетні та журнальні публікації про роботу бібліотеки, культурне життя, матеріали про життя та творчість митців села. На почесному місці у краєзнавчому кутку – папки з історією бібліотеки, села, церкви, відгуки користувачів про проведені масові заходи та прочитані книги, журнал відгуків – відвідувачів кімнати-музею Л.Липковської. До послуг читачів бібліотеки каталоги та картотеки. Довідково-інформаційний фонд наголошує: «На все є відповідь у бібліотеці», а виставка-реклама у дитячій кімнаті «Літо, книга і я – друзі» вабить своїми новинками-цікавинками, виставка-панорама «Село відроджуємо разом» запитує у читача: «Що я маю зробити, щоб село стало кращим?». Екологічна виставка-роздум застерігає: «Ми люди, поки є природа», папки-досьє містять повну інформацію про найпопулярніші професії. В квітні 2008 року стартувала чергова творча акція «Подаруй бібліотеці книгу». Стало вже доброю традицією дарувати бібліотеці квитанцію з підпискою періодичних видань. Так, сільська рада 3 роки поспіль дарує підписку на газету «Голос України», сільськогосподарський кооператив «Бабинський» - на журнал «Пізнайко», ТзОВ «Бабинське» - журнал «Однокласник», активні читачки Андрущак Л.В. – «Жіночий календар», Тополук В.В. – випуски «Полезная коллекция».

При вході у бібліотеку стенд «Зверніть увагу, шановні!» інформує відвідувачів, які масові заходи бібліотека планує провести в поточному місяці, а стенд «Ця інформація для вас» повідомляє про нові надходження літератури.

Працівники бібліотеки – Єренчук Валентина Миколаївна та Кривов'яз Раїса Олександрівна є активними учасницями художньої самодіяльності, складають сценарії та проводять чудові масові заходи на сцені сільського Будинку культури. Добрим словом згадують селяни свято Василів та Іванів села, вечір вшанування Марій «Твоє ім'я, вознесене любов'ю», літературно-музичний вечір «Мистецтва владний клич», фольклорне свято обжинків для трударів полів «Прийми уклін, земле, від хлібороба», літературний вечір-спомин «Життя, оспіване піснею», марафон милосердя «Передай добро по колу», літературно-поетичний альманах «Зберемо воедино всю сільську родину» та багато іншого.

Читачі дитячого клубу за інтересами включились у Всеукраїнський конкурс дитячої творчості «Моя мала Батьківщина» по написанню та виготовленню книг-саморобок.

Працівники бібліотеки-філії №6 с. Бабин спільно з працівниками Будинку культури, педагогами музичної та художньої шкіл привносять вагомий вклад в культурне життя місцевої громади, за що одержують щирі слова подяки від краян.

МЕНЕДЖМЕНТ СІЛЬСЬКОЇ БІБЛІОТЕКИ

(Балан В.В. – зав. бібліотеки-філії с. Кам'янка Глибоцької ЦБС)

Сільська бібліотека сьогодні – центр відродження збереження і розвитку культурної спадщини краю, адже сільські бібліотеки в Україні становлять 81% від загальної кількості бібліотек, а кожен другий житель села – користувач бібліотеки. І від роботи бібліотекаря залежить те, як книгозбірню сприймає громада і влада.

Бібліотекою-філіалом с. Кам'янка завідує Балан Віоріка Василівна 1948 року народження. Освіта – середня спеціальна. В 1976 році закінчила Чернівецьке училище культури. Працює на даній посаді з 1970 року. Неодноразово була нагороджена грамотами та грошовими винагородами районного та обласного управління культури.

Бібліотека, якою завідує Віоріка Василівна, обслуговує 1204 читача. Відвідування становить 13543 рази, книговидача – 24258 книг. В середньому кожен користувач бібліотеки прочитує по 20 книг за рік.

Бібліотекою обслуговується 186 користувачів юнацького віку, яким за рік видається 4897 примірників.

Поряд з Віорікою Василівною в бібліотеці трудиться її донька Світлана Іллівна, яка працює бібліотекарем. В даний час Світлана навчається в Чернівецькому училищі культури та мистецтв ім. С.Воробкевича.

Бібліотека с. Кам'янка знаходиться в приміщенні сільського Будинку культури. В бібліотеці є графік роботи та вивіска, візитна картка бібліотеки, оформлений «Куток читача».

Привертає увагу користувачів естетично оформлений краєзнавчий куток «Моя Буковина – моя земля квітуча, моєї Батьківщини рідний край». Тут зібрана вся краєзнавча література, книги письменників краю, міста, району та села, зокрема: О.Возняка, Г.Трафюка, Д.Панцира, В.Морванюка та ін.

Розповсюдженими є такі форми реклами діяльності книгозбірні, як звіти перед населенням, дні відкритих дверей.

Систематично оформляються книжкові виставки до всіх знаменних та пам'ятних дат: виставка-діалог «Чорнобиль болить і досі», «Він знає ціну миру»; виставка проблематичних статей з періодики «Світ про Україну»; книжкова виставка «Минуле і сучасне Буковини»; виставка-міркування «Екологія – наші проблеми і тривоги», «Гіркі плоди солодкого життя».

Бібліотечні працівники працюють за річними та місячними планами роботи, розроблені заходи по відзначенню ювілейних дат, по проведенню суспільно-політичних акцій з нагоди визначних суспільно-громадських, літературно-мистецьких подій.

Облік роботи в бібліотеці ведеться згідно облікових документів («Книги обліку бібліотечного фонду», «Щоденника роботи», формулярів, «Зошиту обліку взамін загублених»). ЗМІ, органи місцевого самоврядування,

установи освіти та культури, громадські організації – партнери у роботі книгозбірні.

Бібліотека активно співпрацює з засобами масової інформації. Систематично в районній газеті «Новий день» друкуються матеріали про роботу бібліотеки, про проведені масові заходи, бібліографічні огляди літератури, статті до ювілеїв письменників.

Бібліотека тісно співпрацює з органами місцевого самоврядування. З метою зберігання та надання у користування інформації з питань діяльності органів влади та місцевого самоврядування в бібліотеці створено Центр регіональної інформації «Бібліотека. Інформація. Влада».

Для поповнення бібліотечного фонду сільська рада с. Кам'янка за 2006 та 2007 роки виділяла по 1 тис. грн. на придбання літератури та робила підписку на періодичних видань (15 назв).

В бібліотеці проводиться акція «Подаруй бібліотеці книгу», організовано платні послуги.

Постійно проводяться Дні нових надходжень, перегляди нової літератури на теми: «Письменники-ювіляри ...року», «Знайомтесь, новий журнал».

При бібліотеці працює народознавчий клуб за інтересами «Джерело».

На засіданнях клубу молодь має можливість обговорити ту чи іншу проблему, нову книгу, прийняти участь у конкурсах.

Бібліотека, клубний заклад і школа - єдиний живий організм на селі, який покликаний спільними зусиллями, шляхом організації і проведення численних масових заходів, дбати про змістовне дозвілля, насамперед сільської молоді, підлітків, а також дорослого населення, щоб кожен знайшов собі справу до душі.

Тісна співдружність бібліотеки з школою сприяє високому рівню організації всієї масової роботи бібліотеки. Мудрим активістами в цьому є завуч школи Світлана Модестівна Пагін, вчителі Марія Петрівна Козуб, Світлана Дмитрівна Трифан, Віоріка Василівна Бобул, Надія Василівна Федорюк та інші.

Нещодавно бібліотека с. Кам'янка разом з школою провели зустріч з письменником Дмитром Тодоровичем Панциром. Після закінчення сільської десятирічки він працював токарем у колгоспі, відслужив строкову армійську службу, здобув вищу освіту у Харківському юридичному інституті. Понад тридцять років віддав службі у правоохоронних органах Харківської області.

Автор книжок: «Конвой вилітає завтра», «Зустрічі далекі і близькі», «На відстані серця», «Розплата за легковажність».

Одним із пріоритетних напрямків діяльності бібліотеки є сприяння освіті та самоосвіті молодих громадян, створення умов для індивідуальних здібностей, допомога в оволодінні навчальними програмами. А тому постійно вивчаються запити і потреби юних читачів та їх задоволення. Бібліотекарі - часті гості в школі. Вони проводять там бесіди про книги, бібліографічні огляди, дні краєзнавства, інформаційні години, уроки мужності, прем'єри

книг, зустрічі з місцевими поетами та письменниками: Володимиром Морванюк, Марією Козуб, Родікою Загарюк-Білик.

Під назвою «Гармонія праці і таланту» бібліотекарі провели зустріч з поетесою М.П. Козуб, вчителькою місцевої школи. Володимир Морванюку посвяtilи вечір-портрет «Дорога творчості», на якому присутні мали змогу ознайомитися з прозаїчними творами, повістями, новелами, оповіданнями, які написав колишній вчитель, директор школи, перший лауреат журналістської премії ім. Георгія Ковальчука, переможець багатьох інших творчих конкурсів.

Будь-який бібліотечний захід – це та робота, яку повинен проводити кожен бібліотекар, піднімаючи свій престиж та імідж серед місцевої громади.

КРАЄЗНАВЧИЙ КУТОК В СІЛЬСЬКІЙ КНИГОЗБІРНІ

(Пилипко П.Т. – зав. бібліотеки с. Яблуниця Путильської ЦБС)

Своєрідне розміщення села Яблуниця, багатівікова відсутність української державності, чужеземний гніт принесли яблунчанам, як і всім буковинцям значних втрат в економіці та культурі. Але попри всі негаразди яблунчани не тільки вистояли, але й зберегли багатство та самобутність рідної мови, традиції, звичаї та обряди гуцульського краю.

В 2008 році в книгозбірні села при допомозі сільської голови Сорохан Надії Михайлівни та її ради був створений краєзнавчий куток «Гуцульщина», який зажив доброї слави серед місцевих жителів та гостей села. Тут представлені побутові та ужиткові речі селян, вироби народного мистецтва:

- килими, вишивка;
- чоловічий та жіночий одяг;
- взуття;
- бербениці, бочки;
- дійниці;
- посуд повсякденний та святковий.

У краєзнавчому куточку «Гуцульщина» оформлено також великий фотостенд, де представлені світлини 50-60 років минулого століття по лісосплаву (дараби).

Заслуговує на увагу користувачів бібліотеки стенд літератури краєзнавчої тематики «Квітуй і слався, моя рідна Яблунице», де зібрані друковані матеріали про історичне минуле й сьогодення села.

Місцеві жителі та гості села беруть активну участь у роботі краєзнавчого куточка бібліотеки: поновлюють його новими експонатами, фотографіями, книгами, допомагають у реставрації.

Робота краєзнавчого куточка «Гуцульщина» при бібліотеці с. Яблуниця сприяє відродженню та збереженню традицій, звичаїв та обрядів гуцульського краю.

СІЛЬСЬКА КНИГОЗБІРНЯ – ЦЕНТР ДОЗВІЛЛЯ МОЛОДІ (*Ротар Р.І.* - зав. бібліотеки с. Котелеве Новоселицького району)

Серед найрізноманітніших функцій сільської книгозбірні чи не найголовнішою є виховна. Особливої уваги потребує сьогодні молодь. Бібліотека с. Котелеве є інформаційним, культурним осередком сільської громади, а з 2003 року вона працює як Центр дозвілля молоді. Свою роботу книгозбірня координує з сільським Будинком культури, в приміщенні якого бібліотека розташована. Для організації та проведення масових заходів та різноманітних акцій залучається молодь не тільки села Котелеве, а й навколишніх сіл.

Так, в лютому 2008 року працівниками книгозбірні та Будинку культури було проведено Свято всіх закоханих, присвячене Дню святого Валентина. Активну участь в організації та проведенні свята взяла молодь с. Котелеве та юні мешканці с. Черлен. Кошти для придбання подарунків та нагород надали приватний підприємець Зеліско Володимир Леонтійович та голова сільської ради Трипадуш Володимир Дмитрович.

Активно залучаються молоді читачі і до акції «Подаруй бібліотеці книгу», результатом якої стало поповнення бібліотечного фонду на 41 сучасну книгу.

Шановним гостем книгозбірні є відомий буковинський поет Василь Васкан. Він постійно дарує бібліотеці збірки своїх поезій, є бажаним і активним учасником літературно-мистецьких заходів. Наприкінці листопада 2008 року в бібліотеці села відбудеться його творча зустріч з бібліотечними працівниками району.

Додаток 1

**Пріоритети діяльності сільських книгозбірень
Чернівецької області**

Бібліотеки-музеї: історії села (с. Виженка Вижницької ЦБС, с. Шипинці Кіцманської ЦБС); народознавства (с. Черногузи Вижницької ЦБС, с. Кадубівці, Дорошівці Заставнівської ЦБС, с. Киселів Кіцманської ЦБС, с. Ванчиківці, Подвірне Новоселицької ЦБС, с. Яблуниця, Довгопілля, Дихтинець Путильської ЦБС, с. Костинці, Тисовець, Старі Бросківці Сторожинецької ЦБС); музей старожитностей (с. Рухотин Хотинської ЦБС), музеї-персоналії: Дмитра Загула (с. Мілієве Вижницької ЦБС), Лідії Липковської (с. Бабин Кельменецької ЦБС), Михайла Ткача, Миколи Смолінського (с. Лукачани Кельменецької ЦБС), Лук'яна Кобилиці (с. Сергії Путильської ЦБС), «Садгора: її минуле і сучасне» (Чернівецька ЦБС).

Успішно працюють на імідж своїх бібліотек **краєзнавчі кімнати та кутки** у РДБ, Берегометі (дитяча, доросла), Вашківці (дитяча) Вижницької ЦБС; с. Брідок, Горішні Шерівці, Васловівці, Василів, Кадубівці, Дорошівці, Ржавинці, Веренчанка Заставнівської ЦБС; с. Ошихліби, Ревне Кіцманської ЦБС; с. Зелений Гай, Котелеве, Динівці, Магала, Слобода, Топорівці Новоселицької ЦБС; с. Мариничі, Плоска, Селянин Путильської ЦБС; с. Вітрянка, Ломачинці, Олексіївка, Селище, Сербичани Сокирянської ЦБС; РДБ, с. Зруб-Комарівці, смт Красноільськ, Нижні Петрівці-Аршиця Сторожинецької ЦБС.

Мають профіль **центрів народознавства і краєзнавства** бібліотеки с. Черепківці, Кам'янка, Нижні Синівці Глибоцької ЦБС; с. Вікно, Звенячин, Товтри Заставнівської ЦБС; с. Бернове, Бузовиця, Зелена, Комарів, Мошанець, Дністрівка Кельменецької ЦБС; с. Остриця, Магала, Топорівці № 2 Новоселицької ЦБС; с. Розтоки, Мариничі, Підзахаричі Путильської ЦБС; с. Спаська Сторожинецької ЦБС; с. Білівці, Владична, Керстенці, Клішківці, Пашківці, Перебиківці Хотинської ЦБС.

Бібліотека–центр дозвілля молоді: с. Багринівка, Станівці, Чагор Глибоцької ЦБС; с. Веренчанка, Васловівці, Малий Кучурів Заставнівської ЦБС; с. Котелеве, Мамалига, Малинівка, Костичани, Кошуляни Новоселицької ЦБС; с. Дихтинець Путильської ЦБС; с. Новоселиця, Подвір'ївка, Лівинці, Росошани Кельменецької ЦБС; с. Снячів, Ст. Красношора, Великий Кучурів, Панка, Красноільськ Сторожинецької ЦБС; с. Данківці, Круглик, Недобоївці, Санківці Хотинської ЦБС; м. Новодністровськ.

Бібліотека–центр правового виховання молоді: с. Маршинці Новоселицької ЦБС; с. Бочківці, Доляни, Ставчани Хотинської ЦБС.

Бібліотеки – центри громадських зв'язків: с. Мілієве Вижницької ЦБС; с. Ошихліби Кіцманської ЦБС; с. Красноільськ, Великий Кучурів Сторожинецької ЦБС; с. Грозинці, Зарожани, Колінківці, Крутенки, Малинці, Шилівці, Ширівці Хотинської ЦБС.

Бібліотеки–центри екологічної просвіти: с. Горбово, Куликівка Герцаївської ЦБС; с. Вовчинець Кельменецької ЦБС; с. Чорнівка Новоселицької ЦБС; с. Шепіт Путильської ЦБС; с. Гордівці, Поляна, Пригородок, Рашків, Чепоноси Хотинської ЦБС.

Бібліотеки–центри естетичного виховання: с. Луківці Вижницької ЦБС, де створена картинна галерея місцевого художника С.Костриби «Талант щедрого серця»; с. Кострижівка, Репужинці Заставнівської ЦБС; с. Нелипівці, Вартиківці Кельменецької ЦБС; с. Плоска Путильської ЦБС.

Бібліотеки–центри обслуговування національних меншин: с. Йорданешти Глибоцької ЦБС; с. Нижні Петрівці–Аршиця, Стара Красношора, Чудей Сторожинецької ЦБС.

У бібліотеці с. Нижні Петрівці–Аршиця, про діяльність якої писала «Бібліотечна планета», користувачів приваблює стенд «Досягнення ансамблю «В'янечек».

Бібліотеки–центри духовного відродження: с. Горішні Шерівці, де запрошує «Духовна світлиця», Товтри, Погорілівка Заставнівської ЦБС; Подвір'ївка Кельменецької ЦБС, с. Селятин, Сергії Путильської ЦБС.

Створено бібліотерапевтичний центр «Довір'я і надія» при бібліотеці с. Велика Буда Герцаївської ЦБС.

Бібліотека–центр краєзнавства та зеленого туризму: с. Вороновиця, Дністрівка, Бузовиця, Грушівці Кельменецької ЦБС.

Бібліотека–центр соціальної адаптації: с.Череш Сторожинецької ЦБС; с. Чудей Сторожинецької ЦБС. Бібліотека тісно співпрацює з місцевим реабілітаційним центром.

Бібліотека–центр інформаційної підтримки освіти: с. Старий Вовчинець, Тарашани, Турятка Глибоцької ЦБС; с. Іванівці Кельменецької ЦБС об'єднує філіали с. Білоусівка, Вашківці, Василівці, Коболчин, Михалкове, Ломачинці, Ожеве, Романківці, Сербичани у «Центр на допомогу освіті» Сокирянської ЦБС.

Бібліотека–центр сімейного читання: с. Боянчук, Звенячин Заставнівської ЦБС; с. Козиряни Кельменецької ЦБС; с. Киселиці, Конятин Путильської ЦБС.

Бібліотека–театр книги: «Колобок» с. Хрещатик Заставнівської ЦБС; с. Брусниця Кіцманської ЦБС; РДБ, с. Іжівці, Комарівці Сторожинецької ЦБС.

Додаток 2

Бібліотека _____

Дата _____

ПАСПОРТ МАСОВОГО ЗАХОДУ

1. Назва заходу_____
2. Мета і читацьке
призначення_____
3. Місце
проведення_____
4. Кількість
присутніх_____
5. Використання технічних
засобів_____
6. Ефективність_____
7. Форми
роботи_____
8. Відповідальний за
захід_____
9. Висновки
бібліотекаря_____
10. Використана література_____
11. Список учасників_____

Клуби, об'єднання за інтересами, музеї, світлиці, сімейного читання

Райони	Кількість клубів	У т.ч. молодіжної тематики	У т.ч. літературно-мистецькі вітальні	У т.ч. краєзнавчі	У т.ч. народознавчі	Дитячі	Дозвілеві	Бібліотеки-музеї	Краєзнавчі кутки
Вижницький	19	10	«Німчич» ЦРБ	2	3	6	6	3 Виженка, Черногузи, Милісе	9
Герцаївський	35	8	6	1	2	12	18		
Глибоцький	37	6	«Струни серця» ЦРБ	12	5	17	4		
Заставнівський	20	8	«Любисток» ЦРБ	4	6	6	6	2 Кадубівці, Дорошівці	8
Кельменецький	39	7		3	5	14	18	2 Лукачани (Ткач, М.Смолинський) Бабин	4
Кіцманський	14	5	2	4	2	7	3	2 Шипинці, Кисилів	1
Новодністровськ	2	1				1	1		
Новоселицький	32	18		5	3	10	6	2 Ванчиківці, Подвірне.	
Путильський	14	8	1 ЦРБ «Шовкова косиця»	2	8	4	3	4 Сергії, Яблучниця, Довгопілля, Дихтинець	5
Сокирянський	22	7	1 Вашківці	5	11	5	7		5
Сторожинецький	47	17	«Первоцвіт» ДРБ, «Літературний вернісаж»	7	6	25	6	3 Костинці, Тисовець, Старі Бросківці.	13
Хотинський	34	22	«Первоцвіт» РДБ	6	5	5	12	Рухотин	
Чернівці	9	5	ЦМБ, 21 філія	2	5	4	2	1 «Садгора: її минуле і сучасне»	
Всього по ЦБС	324	106						20	
ОУНБ ім. М.Івасюка	5	1	1	1					
Обл. дит.б-ка	2					2			
Всього по області	331	107	14	53	66	115	92	20	

ЗМІСТ

Сільська бібліотека в контексті соціокультурного розвитку села.....	3
Стратегія розвитку сільських бібліотек в умовах інформатизації суспільства.....	3
План обласного семінару-практикуму завідуючих сільськими бібліотеками-філіалами Чернівецької області.....	5
Виступи учасників семінару.....	8
Додатки.....	27

ВІДДРУКОВАНО НА ОБЛАДНАННІ

Чернівецької обласної універсальної наукової бібліотеки імені Михайла Івасюка
58000, м. Чернівці, вул. О.Кобилянської, 47, тел.: 52-62-05.

Наклад 20.

2010 р.